

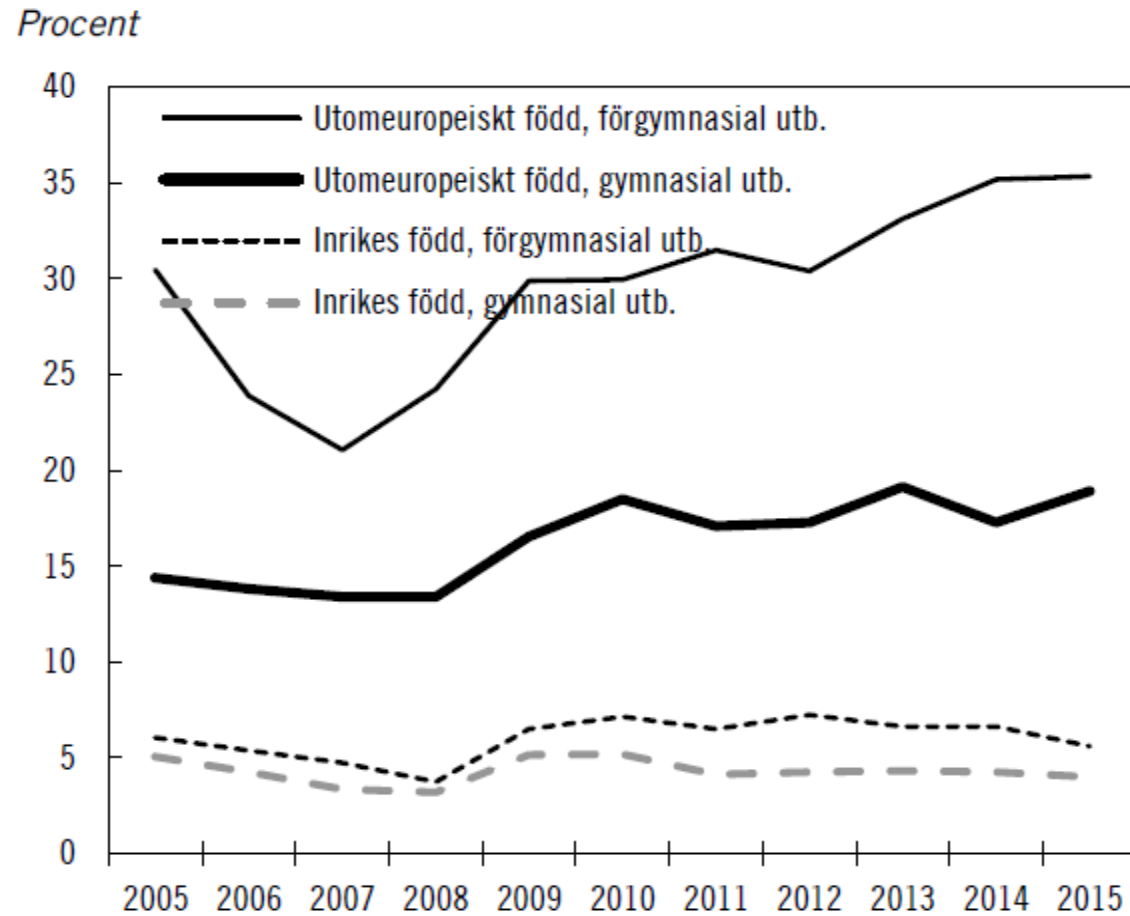
Migration, sysselsättning och löner – hur ska vi ta itu med arbetsmarknadens tudelning

Lars Calmfors

Swedish Economic Forum Report

22/11-2016

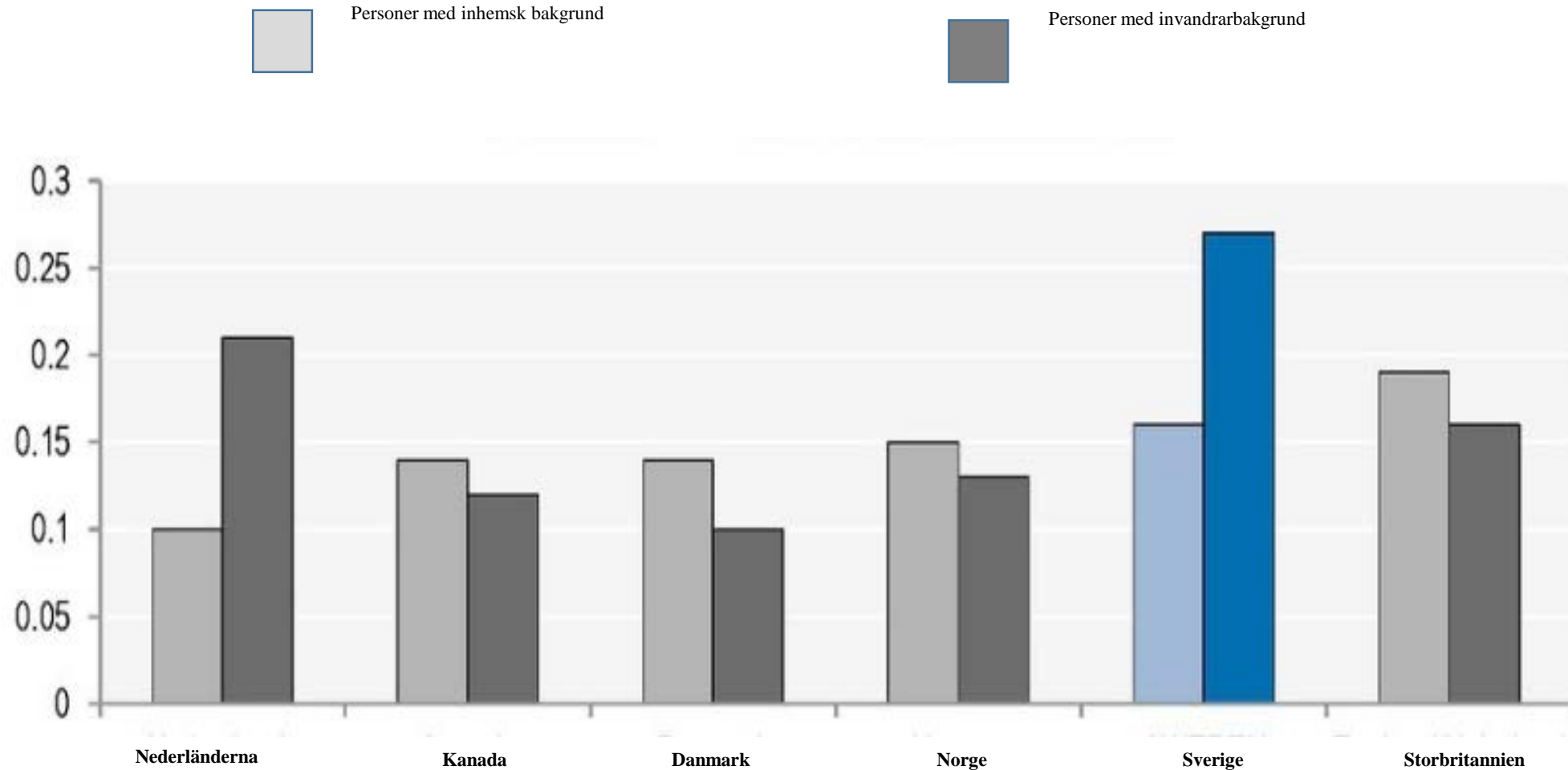
Arbetslöshet (25-74 år) fördelad på utbildningsnivå för inrikes och utomeuropeiskt födda

Tre metoder att hantera sysselsättningsproblemen för utrikes födda

- Utbildning
- Anställningsstöd
- Lägre minimilöner och större lönespridning

Avkastning av mer läskunnighet i form av högre sannolikhet för sysselsättning, 2012

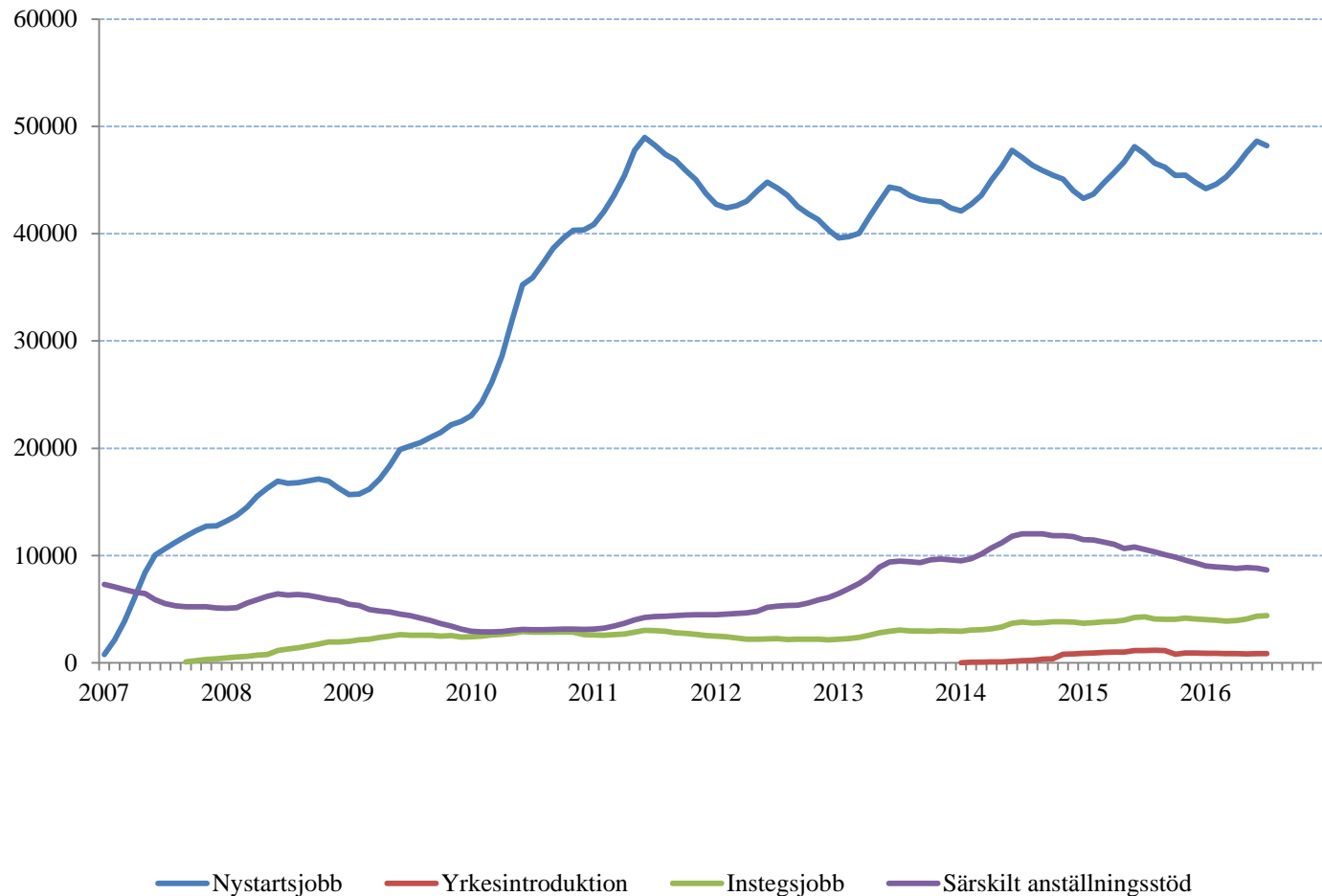
Utbildning

- Hög avkastning av mer färdigheter i form av högre sysselsättnings-sannolikhet är ett argument för utbildningsatsningar
- SFI-utbildningen har tidigare varit effektiv
- Men varning för överoptimism
  - Den negativa PISA-trenden har hittills inte kunnat vändas
  - Stor och växande lärarbrist
  - Många fullföljer inte SFI
  - Avtagande marginalavkastning (jfr arbetsmarknadsutbildningen på 1990 -talet?)

Möjliga förbättringar

- Svenskundervisning under asylprocessen
- Bonus för uppnådda studieresultat i SFI
- Längre kompletterande skolutbildning för nyanlända
- Placera inte flyktinginvandrade barn i gymnasieförberedande introduktionsprogram tillsammans med icke studiemotiverade inrikes födda elever

Kvarstående personer i olika subventionerade anställningar vid månadens slut

Anställningsstöd

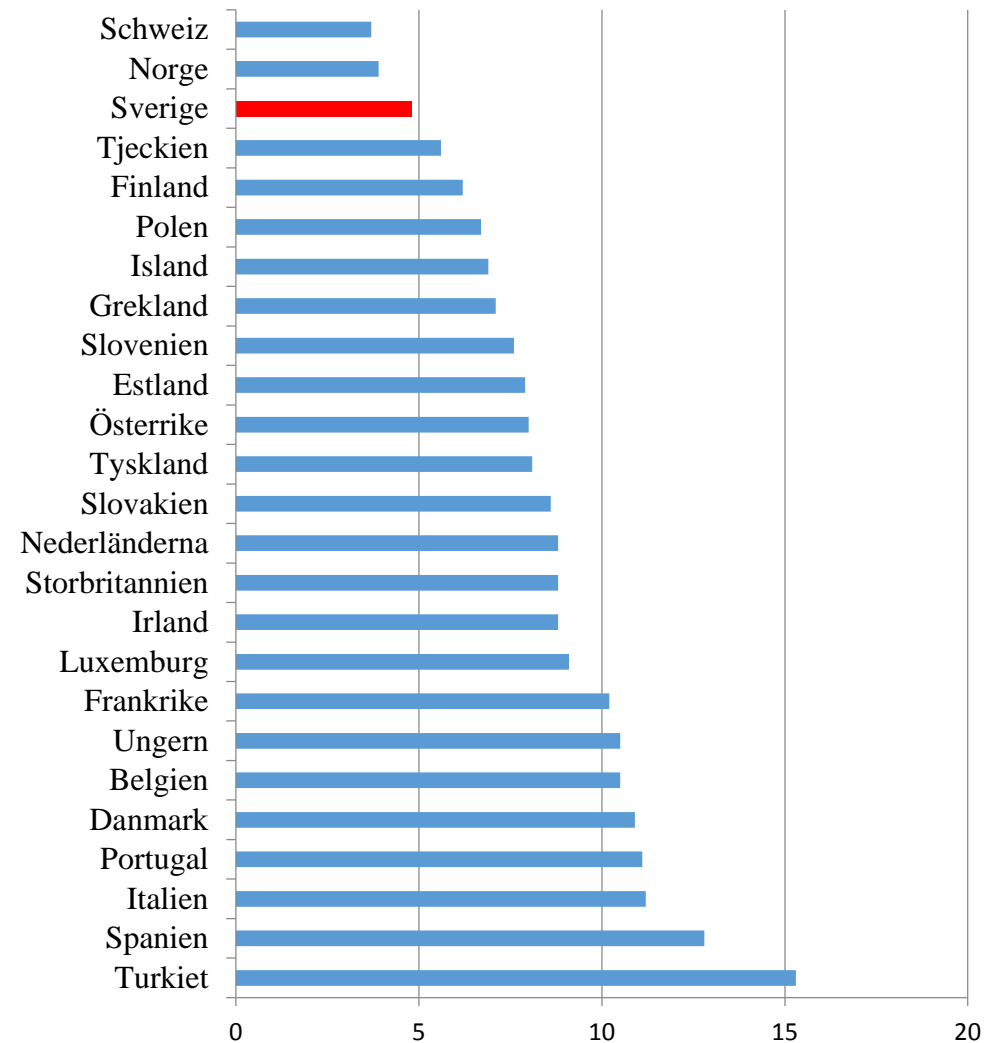
- Begränsad "take-up"
  - framför allt för stöd med utbildningsinnehåll
- Stöden kan vara stigmatiserande
- Byråkrati
- Mängden stödformer och förändringar i dem

Möjliga förbättringar

- Bättre information
  - cirka 20 procent av företagen känner inte till stödanställningarna
- Provperiod före definitiv anställning med stöd
- Avlastning av arbetsgivaransvar
  - Arbetsförmedlingen
  - bemanningsföretag
- Men erfarenheterna talar för begränsade effekter
- Budgetkostnader och undanträngningseffekter utgör restriktioner

Andel anställda i yrken med inga eller låga utbildningskrav, 2015

Lönespridningen i olika OECD-länder, 2014

	Decil 5/Decil 1	Decil 9/Decil 1
Sverige	1,36	2,28
Belgien	1,39	2,46
Danmark	1,45	2,56
Finland	1,46	2,57
Frankrike	1,49	2,98
Italien	1,50	2,17
Norge	1,62	2,42
Nederländerna	1,66	2,94
OECD	1,70	3,46
Österrike	1,72	3,33
Storbritannien	1,80	3,56
Tyskland	1,87	3,41
Polen	1,92	4,03
Estland	2,08	4,40
USA	2,09	5,01

Sysselsättningseffekter av högre minimilöner

- Varierande resultat i utländska studier
  - en majoritet finner negativa sysselsättningseffekter
- Oftare negativa effekter om minimilönerna är höga
- Negativa effekter för de minst kvalificerade
- Mer stöd för negativa effekter i svenska studier
- Studierna underskattar förmodligen de negativa effekterna
  - kort tidshorisont
- Sänkta minimilöner kan öppna nya marknader

Olika metoder att sänka minimilönerna

- Avtala om allmän sänkning av gällande minimilöner
- Avtala om nya lågkvalificerade ("enkla") jobb med rejält lägre minimilöner
- Avtala om rejält sänkta ingångslöner för tidsbegränsade ingångsjobb
  - eventuellt i kombination med jobbskatteavdrag/sänkta socialavgifter

Lägre minimilöner för nya "enkla" jobb

- Hög träffsäkerhet
- Enligt enkäter krävs stora lönesänkningar för att göra marginella grupper anställningsbara
- Vad händer med lönerna lönerna för redan anställda ?
  - inte säkert att de nya jobben är substitut
  - enligt en del forskning sjunker lönerna i de jobb som lågutbildade immigranter tar
  - men lönerna för lågutbildade inrikes födda stiger när de flyttar över till mer kvalificerade jobb

Den traditionella svenska modellen fungerar inte under dagens omständigheter

- Lönesammanpressning skulle slå ut lågkvalificerade jobb och arbetskraften uppgraderas genom utbildning
- Det fungerade på en mer homogen arbetsmarknad med begränsade skillnader i färdigheter
- Men med större skillnader i färdigheter på en mer heterogen arbetsmarknad överbelastas utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken
- Därför krävs större lönespridning om vi menar allvar med målet hög och jämnt fördelad sysselsättning